

АЛІМЕНТИ НА ДИТИНУ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТЯГНЕННЯ У СВІТЛІ ОСТАННІХ ЗМІН

Ольга Розгон, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін та правового забезпечення підприємницької діяльності Харківського економіко-правового університету, доцент, к. ю. н.

Зміни у законодавстві сприяють іншому тлумаченню чинних норм, а також зумовлюють появу нової судової практики. Винятком не будуть і зміни, які стосуються аліментів на дитину. Зокрема, Законом України від 17.05.17 р. № 2037 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку стягнення аліментів»¹ вносяться зміни до Сімейного кодексу України² та Цивільного процесуального кодексу України³. Серед найсуттєвіших змін — збільшення мінімального розміру аліментів на одну дитину з 30 % до 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку. Безпосередньо ж розмір аліментів на дитину встановлюється щорічно Законом України «Про Державний бюджет» і здебільшого змінюється порівняно з попереднім роком.

Останні зміни зачепили не тільки встановлення мінімального розміру аліментів на одну дитину, а й процедуру провадження для їх стягнення, оскільки наразі є можливість розглянути позовну заяву на отримання аліментів на дитину не тільки у звичайному судовому провадженні, а й шляхом спрощеного судового провадження.

ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ТЕРМІНА «АЛІМЕНТИ»

У сімейному праві під *аліментами* (від лат. Alimentum — їжа, утримання) розуміються матері-

альне утримання, що надається однією особою іншій за згодою сторін⁴. Як бачимо, в цьому визначенні поняття «аліменти» розкривається за допомогою такого терміна, як «утримання».

Найменування нормативно-правового акта	Виклад норми Закону	Короткий аналіз норми Закону
Стаття 181 СК	За рішенням суду кошти на утримання дитини (аліменти) присуджуються у частці від доходу її матері, батька або у твердій грошовій сумі за вибором того з батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина	Аліменти й утримання розкриваються через термін «кошти»
Стаття 189 СК	Батьки мають право укласти договір про сплату аліментів на дитину, в якому визначити розмір і строки виплати	Передбачено договір про сплату аліментів, а не договір про утримання дитини

¹ Далі за текстом — Закон № 2037.

² Далі за текстом — СК.

³ Далі за текстом — ЦПК.

⁴ Великий енциклопедичний юридичний словник. За редакцією акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. 992 с. — С. 28.

Зауважимо, що у СК не розділяє терміни «утримання» та «аліменти», використовуючи їх як синоніми. Наприклад, у ч. 2 ст. 75 СК міститься таке формулювання: «Право на утримання (аліменти) має...». Отже, можна зробити висновок, що у законі ці терміни не мають самостійного змістовного навантаження.⁵

Попередня редакція ст. 179 СК України передбачала, що аліменти, одержані на дитину, є *власністю того з батьків*, на ім'я кого вони виплачуються, і мають використовуватися за цільовим призначенням. А неповнолітня дитина мала право брати участь у розпорядженні аліментами, одержаними для її утримання.

Оновлена редакція зазначеної статті дещо інакше визначає місце аліментів у житті дитини. Наразі аліменти, одержані на дитину, є *власністю дитини*.

Згідно зі ст. 317 Цивільного кодексу України⁶ зміст права власності складає володіння, користування і розпорядження власника належним йому майном. Але малолітня особа (до 14 років) може здійснювати лише дві правомочності: володіти і користуватися майном, яке належить їй на праві власності. Розпорядження ж *аліментами* доведеться здійснювати тому

з батьків або інших законних представників дитини, на ім'я якого виплачуються аліменти, *але* виключно за цільовим призначенням і в інтересах дитини. Втім малолітня особа все ж таки має право самостійно використовувати отримані аліменти, однак лише на укладення дрібних побутових правочинів, які задовольняють її побутові потреби. Отже, норма щодо змісту права власності на аліменти для малолітньої особи не змінилася. У *неповнолітньої особи* з'явилося додаткове право — не тільки брати участь у розпорядженні аліментами, одержаними на її утримання, а й самостійно одержувати аліменти і розпоряджатися ними відповідно до норм ЦК.

РОЗМІР АЛІМЕНТІВ НА ДИТИНУ

Розмір аліментів має бути необхідним і достатнім для забезпечення гармонійного розвитку дитини. Актуальні розміри мінімального прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку наведені у ст. 7 Закону України від 07.12.17 р. № 2246 «Про Державний бюджет на 2018 рік».

Прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у 2018 році становить:

Вік	з 1 січня 2018 року	з 1 травня 2018 року	з 1 грудня 2018 року
до 6 років	1492 грн.	1559 грн.	1626 грн.
від 6 до 18 років	1860 грн.	1944 грн.	2027 грн.

Законом № 2037 установлено, що *мінімальний розмір аліментів на одну дитину* не може бути меншим, ніж *50 відсотків прожиткового мінімуму* для дитини

віком до 6 років	не менше 746 грн. (1492 грн. x 50 %)
віком від 6 до 18 років	не менше 930 грн. (1860 грн. x 50 %)

У ч. 3 ст. 70 Закону України від 02.06.16 р. № 1404 «Про виконавче провадження» та ст. 128 Кодексу законів про працю України⁷ визначено розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника і встановлене *обмеження розміру відрахувань із заробітної плати*.

Розмір відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника вираховується

відповідного віку, оскільки кожен із батьків повинен брати участь в утриманні дитини. Отже, на сьогодні розмір аліментів на дитину становить:

із суми, що залишається після утримання податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Згідно зі ст. 128 КЗпП при кожній виплаті заробітної плати загальний розмір усіх відрахувань не може перевищувати 20 %, а у випадках, окремо передбачених законодавством України, — 50 % заробітної плати, яка належить до виплати працівникові.

⁵ Розгон О. В. Розпорядження грошовими виплатами дитини: проблеми теорії та практики. Науково-практичний журнал «Мала енциклопедія нотаріуса». № 5 (7). 2013. С. 156-165.

⁶ Далі за текстом — ЦК.

⁷ Далі за текстом — КЗпП.

Отже, загальний розмір усіх відрахувань *під час кожної виплати заробітної плати та інших доходів боржника* не може перевищувати 50 % заробітної плати, що має бути виплачена працівнику, в тому числі у разі відрахування за кількома виконавчими документами. Але ці обмеження не поширюються на відрахування із заробітної плати при відбуванні виправних робіт і при стягненні аліментів на неповнолітніх дітей. У цих випадках розмір відрахувань із заробітної плати не може перевищувати 70 %.

Таким чином, можна стверджувати, що в цих нормах установлено *максимальний розмір аліментів, який може бути стягнуто з боржника*.

Нещодавно Міністр юстиції Павло Петренко зауважив, що слід збільшити мінімальний розмір аліментів до 2 тис. гривень. Але чи зміниться механізм стягнення аліментів на дитину? Це буде гранична норма чи існуватиме прив'язка до прожиткового мінімуму?

Перший варіант означатиме, що необхідно буде змінювати механізм нарахування та виплати аліментів, а при обранні другого варіанта сума буде зовеликою для одного з батьків. Як зазначалося вище, кожен із батьків повинен брати участь в утриманні дитини.

Тож виникає запитання: чи буде другий із батьків, з яким проживає дитина, надавати відповідне утримання?

Механізм стягнення аліментів на дитину, який діє на сьогодні, спрямований на підвищення розміру кожні три місяці. Якщо ж сума стане статичною, це неминуче не відповідатиме рівню інфляції в подальшому.

Зауважимо, що розмір аліментів, визначений судом або за домовленістю між батьками у твердій грошовій сумі, підлягає індексації відповідно до закону (п. 2 ст. 184 СК). *Індексація проводиться згідно із Законом України від 03.07.91 р. № 1282 «Про індексацію грошових доходів населення»*, ст. 2 якого визначено, що *індексації підлягають грошові доходи громадян, отримані ними у гривнях на території України, які не мають разового характеру*.

Але підвищення розміру аліментів за аліментним договором може бути, якщо воно передбачене в умовах цього договору або за судовим рішенням.

ПРОЦЕДУРА ПРОВАДЖЕННЯ ДЛЯ СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ

Найменування нормативно-правового акта	Виклад норми нормативно-правового акта	Короткий аналіз норми нормативно-правового акта
До внесення змін до ст. 183 СК	Відсутня норма	Якщо зацікавлена особа подавала до суду позовну заяву про стягнення аліментів, то спір вирішувався у порядку позовного провадження. І як наслідок — доки не було ухвалене судове рішення, то аліменти на дитину не сплачувались. Якщо особа звернеться до суду в <i>порядку позовного провадження</i> , то розмір аліментів на дитину, який позивач вважає доцільним, у процесі провадження обґрунтовується ним та визначається судом у рішенні
Оновлена редакція ст. 183 СК	Той із батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина, має право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення аліментів у розмірі на одну дитину — однієї чверті, на двох дітей — однієї третини, на трьох і більше дітей — 50 % заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше 10 прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожну дитину	З'явилася можливість стягнення аліментів у <i>наказному (спрощеному) провадженні</i> , що дасть певне скорочення строку розгляду судом таких справ. Таке провадження здійснюється за заявою про видачу судового наказу про стягнення аліментів, поданою до суду тим із батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина. Ці особи мають право звернутися до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення аліментів

Основні переваги розгляду у *наказному провадженні* можна спостерігати й у тому, що тому з батьків, хто буде стягувачем аліментів за справою, гарантується розгляд його позову без зупинення провадження у справі про стягнення аліментів із підстави наявності спору про батьківство (материнство), визначення місця проживання дитини, участь одного з батьків або родичів у вихованні дитини, спілкуванні з дитиною (ст. 201 ЦПК). Це унеможливить затягування судового процесу та, як наслідок, сприятиме недопущенню порушення прав дітей на отримання аліментів.

ПОРЯДОК СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ НА ДИТИНУ

У ст. 181 СК встановлені *способи виконання батьками обов'язку* утримувати дитину, зокрема визначається, що *за домовленістю між батьками дитини* той із них, хто проживає окремо від дитини, може брати участь в її утриманні у грошовій та (або) натуральній формі. А за відсутності домовленості між батьками — за рішенням суду.

Частка доходу матері, батька, яка буде стягуватися як аліменти на дитину, визначається судом. Якщо стягуються аліменти на двох і більше дітей, суд визначає єдину частку від доходу матері, батька на їхнє утримання, яка стягуватиметься до досягнення *найстаршою дитиною повноліття* (ст. 183 СК).

Аліменти на дитину присуджуються за рішенням суду з дня пред'явлення позову.

Зміна, внесена до ч. 1 ст. 5 Закону України від 08.07.2011 р. № 3674 «Про судовий збір», передусім передбачає звільнення позивачів від сплати судового збору у справах не тільки про індексацію аліментів, а й про їх стягнення, оплату додаткових витрат на дитину, стягнення неустойки (пені) за прострочення сплати аліментів чи зміну способу їх стягнення. Ця зміна свідчить про те, що судовий захист майнових прав дитини стає більш досяжним.

Суд за заявою одержувача може визначити розмір аліментів у *твердій грошовій сумі*. За рішенням суду кошти на утримання дитини (аліменти) присуджуються у частці від доходу її матері/батька або у твердій грошовій сумі за вибором того з батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина.

Щодо визначення розміру аліментів у *твердій грошовій сумі* до ч. 3 ст. 184 СК були внесені зміни, які

передбачили, що той із батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина, має право звернутися до суду із заявою про видачу *судового наказу* про стягнення аліментів у розмірі *50 % прожиткового мінімуму* для дитини відповідного віку.

Зазначимо, що *тягар доказування у судовому провадженні перекладається на платника аліментів*. Останній, якщо не погоджується з розміром аліментів, визначеним судовим наказом, може звернутися до суду з позовом про визначення відповідного розміру аліментів. Якщо ж особа бажає стягувати *аліменти в розмірі більшому, ніж, наприклад, одна третина на двох дітей*, вона має подати позовну заяву про стягнення аліментів у звичайному порядку, передбаченому ЦПК.

Платник аліментів *змінити визначений судом спосіб їх стягнення* вже не зможе, оскільки така зміна можлива лише за рішенням суду за позовом одержувача аліментів.

Відповідно до ч. 1 ст. 192 СК розмір аліментів, визначений за рішенням суду чи домовленістю між батьками, може бути згодом зменшений або збільшений за рішенням суду за позовом платника або одержувача аліментів у разі зміни матеріального чи сімейного стану, погіршення або поліпшення здоров'я когось із них та в інших випадках, передбачених СК.

На наше переконання, суд, ухвалюючи рішення щодо збільшення розміру аліментів на дитину, має виходити з того, що заздалегідь визначений розмір аліментів для позивача не достатній для фізичного, розумового, духовного, морального і соціального розвитку дитини, та встановити юридично значимі обставини стосовно зміни, поліпшення матеріального або сімейного стану відповідача, коли останній має можливість платити більшу суму. Це має базуватися не на припущеннях, а на доказах, наприклад: є працездатною особою, інших аліментних зобов'язань не має, на обліку в центрі зайнятості не перебуває.

Згідно зі ст. 182 СК *при визначенні розміру аліментів* суд ураховує: стан здоров'я та матеріальне становище дитини, стан здоров'я і матеріальне становище платника аліментів, наявність у платника аліментів інших дітей, непрацездатних чоловіка, дружини, батьків, дочки, сина та інші обставини, що мають істотне значення, наявність рухомого і нерухомого майна, грошових коштів; доведені стягувачем аліментів витрати платника аліментів, у тому числі на придбання нерухомого або рухомого майна, сума яких *переви-*

щує десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працездатної особи, якщо платником аліментів не доведене джерело походження коштів.

Так, наприклад, за матеріалами справи встановлено, що рішенням Іршавського районного суду від 26.07.17 р. позов задоволено частково. Стягнуто з ОСОБА_1 на користь ОСОБА_2 аліменти на утримання дочок ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_1, та ОСОБА_4, ІНФОРМАЦІЯ_2, в розмірі 1300 грн. на кожну дитину щомісячно, починаючи з 04.07.17 р. і до досягнення ними повноліття. Ухвалюючи рішення про стягнення аліментів у твердій грошовій сумі, суд першої інстанції правильно виходив із того, що відповідач ОСОБА_1 постійного місця роботи не має, однак як батько дитини зобов'язаний брати участь в утриманні своїх дітей до досягнення ними повноліття. Крім того, місцевим судом ураховано, що позивачка ОСОБА_2 бажає визначення розміру аліментів саме у твердій грошовій сумі. Однак розмір аліментів у сумі 1300 грн. на кожну дитину не відповідає можливостям відповідача ОСОБА_1 сплачувати цю суму. За цих обставин Апеляційний суд установив, що рішення місцевого суду в частині розміру аліментів слід змінити. Враховуючи стан здоров'я та матеріальне становище дітей і платника аліментів, а також інші обставини, зазначені у ст. 182 СК, розмір аліментів слід визначити в сумі 1000 грн. на кожну дитину⁸.

На нашу думку, задовольняючи позовні вимоги про стягнення аліментів із відповідача у твердій грошовій сумі, суд має виходити з доказів про те, чи є відповідач непрацездатним і чи може він надавати матеріальну допомогу на дитину, а також доказів про те, чи існує договір щодо сплати аліментів на утримання між батьками дитини.

Що стосується наявності майна у платника аліментів, то це має бути доведено доказами і ґрунтуватися на нормі матеріального права.

Так, за матеріалами справи встановлено, що оскільки спосіб стягнення аліментів визначається судом за заявою одержувача, враховуючи позовні вимоги позивача про стягнення аліментів у твердій грошовій сумі, колегія суддів не погоджується з доводами апеляційної скарги про стягнення аліментів у розмі-

рі 1/6 частини від доходу. Разом з тим, ураховуючи вимоги ст. 182 СК, колегія суддів вважає за можливе розмір аліментів на неповнолітнього сина зменшити з 4000 грн. щомісячно до 1500 грн. щомісячно. При цьому заперечення на апеляційну скаргу щодо купівлі батьками відповідача у 2017 році нерухомості, наявності у них стаціонарних теплиць та отримання доходів від ведення діяльності з вирощування сільськогосподарських культур, ведення відповідачем як членом сім'ї спільного господарства з батьками внаслідок проживання з ними, колегія суддів не може взяти до уваги, оскільки вони не ґрунтуються на нормах СК, якими врегульовані правовідносини стягнення аліментів на утримання неповнолітньої дитини з батьків дитини⁹.

Теза щодо доказів про наявність майна у платника аліментів підтверджується й у наступній справі. Так, із її матеріалів вбачається, що відповідач зареєстрований як фізична особа — підприємець. Згідно з копією податкової декларації платника єдиного податку фізичної особи — підприємця дохід відповідача за три квартали 2017 року становить 503696,17 грн. Згідно з довідкою Територіального сервісного центру № 5946 Регіонального сервісного центру МВС у Сумській області від 01.09.17 р. за ОСОБА_3 згідно з даними ЄДР МВС зареєстровано транспортні засоби: 17.05.12 р. — автомобіль MAN L 2000, 2005 року випуску, 07.10.15 р. — автомобіль DAF XF 105.460, 2008 року випуску та напівпричіп SCHMITZ SKO 24, 2007 року випуску, 12.12.15 р. — автомобіль DAF XF 105.460, 2009 року випуску та напівпричіп SCHMITZ SKO 24, 2007 року випуску¹⁰.

Суд першої інстанції при визначенні розміру аліментів урахував позицію відповідача щодо розміру аліментів, які він має можливість сплачувати, розмір доходів відповідача як приватного підприємця, його майновий стан, те, що він має задовільний стан здоров'я та інших осіб на утриманні не має.

Колегія суддів не може взяти до уваги доводи апеляційної скарги в частині того, що позивач звернулася до відповідача з позовом про поділ зазначеного автомобіля, у зв'язку з чим був припинений укладений ним договір із ТОВ «Нова пошта» про надання послуг

⁸ Рішення Апеляційного суду Закарпатської області від 23.11.17 р. у справі № 301/1364/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/70471262>.

⁹ Рішення Апеляційного суду Херсонської області від 12.12.17 р. у справі № 654/2940/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/71037429>.

¹⁰ Рішення Апеляційного суду Сумської області від 16.11.17 р. у справі № 592/8162/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/70329774>.

із перевезення вантажів, через що його доходи зменшилися і він не має можливості сплачувати аліменти на дитину в розмірі 4000 грн. щомісячно.

Водночас заперечення на позов, в яких відповідач зазначив про свою можливість сплачувати аліменти у розмірі 4000 грн. та просив суд стягнути аліменти саме в такому розмірі, ним подано до суду 17.08.17 р., тобто після укладення зазначеної додаткової угоди про припинення договору з ТОВ «Нова пошта». Таку ж позицію відповідач підтримав і в судовому засіданні 18.08.17 р.

У судовому засіданні 09.10.17 р., в якому було ухвалено оскаржуване рішення, представник відповідача надала пояснення про те, що з врахуванням звернення позивача до суду з позовом про поділ майна та можливого рішення суду про стягнення з відповідача частини вартості автомобіля він не матиме можливість сплачувати аліменти у розмірі 4000 грн. Проте про зміну своєї позиції відповідач суду не повідомив. Крім того, про свій намір подати позов про поділ майна подружжя, а саме автомобіля МАН, позивач зазначила в уточненнях до позовної заяви, які подала до суду ще 14.08.17 р. Рішення суду про стягнення з відповідача компенсації частини вартості автомобіля на цей час ще не ухвалено.

Таким чином, обставини, на які посилається відповідач в апеляційній скарзі, існували на час розгляду справи судом першої інстанції, з їх урахуванням відповідач визнав позовні вимоги про стягнення аліментів у розмірі 4000 грн. та підтвердив, що він має можливість сплачувати аліменти в цьому розмірі, тому підстави для зменшення розміру аліментів у колегії суддів відсутні.

Отже, тепер суд, ухвалюючи рішення про стягнення аліментів на дитину, ураховує не тільки матеріальне становище платника, а й наявність майна, що певним чином дозволить зменшити можливість зловживання від платника аліментів, який отримує мінімальну заробітну плату, але має нерухоме майно на праві власності, завдяки розпорядженню яким у випадку укладення договору про припинення права на аліменти на користь дитини у зв'язку з переданням права власності на нерухоме майно (житловий будинок, квартиру, земельну ділянку тощо) зміниться ситуація для отримувача аліментів тому, що він отримує утримання не у

грошовому вигляді, а у «натуральному» через набуття права власності на майно.

Як бачимо, *перелік обставин, які можуть бути підставами для зменшення або збільшення розміру аліментів*, є вичерпним. По суті, зазначені не обставини, а викликані ними ускладнення (наприклад, неможливість через погіршення здоров'я задовольнити потреби самого платника аліментів або інших його дітей), які є підставою для зміни розміру аліментів. Так, розмір аліментів *може бути зменшений судом у випадку народження у платника аліментів дитини*, оскільки при стягненні аліментів у встановленому колись розмірі ця дитина виявиться менш забезпеченою, ніж діти, які отримують аліменти або дитини від попереднього шлюбу.

Зокрема, за матеріалами апеляційної справи відповідач посилається на неврахування судом першої інстанції того, що він перебуває у фактичних шлюбних відносинах з ОСОБА_9 і на його утриманні, крім спільних дітей, ще перебуває донька ОСОБА_9 від попереднього шлюбу та батько, який є пенсіонером за віком і має онкологічне захворювання¹¹.

Також платник аліментів, якщо у нього є *сумніви щодо доцільності використання аліментів на дитину*, може особисто подати заяву до органів опіки та піклування про перевірку цільового використання коштів, а також подати позовну заяву до суду про зменшення розміру аліментів у разі їх нецільового використання. Безпосередньо дитина, якій виповнилося 14 років та яка є власником аліментів, також може подати позов у випадку використання коштів не за цільовим призначенням.

Але постає питання: як той із батьків, хто сплачує аліменти, може контролювати процес надходження та використання грошових виплат? Одним із варіантів є оформлення банківської картки для дитини (картка юніора зі встановленим кредитним лімітом із боку батьків), адже після кожної покупки за допомогою такої картки одному або обом із батьків може надходити смс-повідомлення про списання коштів із рахунку.

Згідно зі ст. 187 СК один із батьків може подати заяву за місцем роботи чи виплати пенсії, стипендії про *відрахування аліментів на дитину з його заробітної плати, пенсії, стипендії у розмірі та на строк, які визначені у цій заяві*.

¹¹ Рішення Апеляційного суду міста Києва від 21.11.17 р. у справі № 640/10902/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/70469572>.

Особа, на користь якої присуджено аліменти на дитину, може самостійно подати заяву з виконавчим листом про відрахування аліментів із заробітної плати, пенсії, стипендії або іншого доходу платника аліментів безпосередньо за місцем таких виплат платникові аліментів.

На підставі заяви такої особи *аліменти відраховуються* із заробітної плати, пенсії, стипендії або іншого доходу платника аліментів у розмірі, зазначеному у виконавчому листі, та у строки, визначені ч. 2 ст. 187 СК, і перераховуються особі, на користь якої присуджені аліменти, за її адресою або на рахунок, зазначений у заяві.

У разі стягнення аліментів як *частки заробітку (доходу) боржника* на підприємстві, в установі, організації, фізичної особи, фізичної особи — підприємця відрахування здійснюються із фактичного заробітку (доходу) на *підставі постанови виконавця*.

У зв'язку із прийняттям зазначеного Закону № 2037 виникає запитання: як змінюється розмір аліментів, якщо визначений до цього судом їх розмір є меншим, ніж 50 %? Чи здійснюється зміна розміру аліментів автоматично?

Якщо за виконавчим листом із працівника стягуються аліменти в розмірі меншому, ніж 50 % *прожиткового мінімуму для дитини* відповідного віку, слід дотримуватися того рішення суду, яке діє щодо платника аліментів, і керуватися постановою виконавця, доки той із батьків, з яким проживає дитина, не звернеться до суду щодо збільшення розміру аліментів до 50 % прожиткового мінімуму для дитини. При ухваленні *нового судового рішення* відповідно зміниться розмір аліментів на дитину й у новій постанові виконавця та виконавчому листі.

Вирішуючи питання щодо розміру коштів, які підлягають стягненню на *додаткові витрати*, суди повинні враховувати, в якій мірі кожен із батьків зобов'язаний брати участь у цих витратах з огляду на матеріальне і сімейне становище сторін та інші інтереси й обставини, що мають істотне значення. У випадку, коли мате-

ріальне становище батьків не дозволяє забезпечити повну оплату додаткових витрат, вони можуть бути компенсовані лише частково.

Ураховуючи зазначені обставини, суд визначає розмір додаткових витрат на дитину, зумовлених особливими обставинами, одному з батьків у твердій грошовій сумі.

Наявність таких додаткових витрат має довести особа, що заявляє позовні вимоги про їх стягнення. Ці кошти є додатковими, на відміну від коштів, які отримуються одним із батьків на утримання дитини. У цих випадках ідеться про фактично понесені або передбачувані витрати, тому їх необхідно визначати у твердій грошовій сумі.

Наприклад, у справі вимоги про стягнення з відповідача коштів на додаткові витрати на дітей у розмірі 1240 грн. щомісячно позивачка обґрунтовує відвідуванням дітьми басейну, занять із футболу. Проте зазначені витрати у спірному випадку не належать до таких, що викликані особливими обставинами (розвитком здібностей дітей). Отже, позивачкою мають бути доведені фактичне понесення таких витрат та їх потреба на невизначений час¹².

Підлягають *примусовому виконанню рішення* на підставі таких *виконавчих документів*: виконавчих листів та наказів, що видаються судами у передбачених законом випадках на підставі судових рішень, ухвал, постанов судів у цивільних справах.

Примусове виконання рішень *покладається* на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених Законом № 2037 випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких устанавлюються Законом України від 02.06.16 р. № 1403 «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів». У ст. 12 передбачено, що виконавчий документ про стягнення періодичних платежів у справах про стягнення аліментів може бути пред'явлено до виконання протягом усього періоду, на який присуджені платежі.

¹² Рішення Апеляційного суду Чернівецької області від 09.11.17 р. у справі № 724/982/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/70220342>.

тема:

**Відбувся форум
«День
англійського
права»**

с. 3

**Позбавлення
адвокатів
«єдиного голосу
професії»
є додатковим
ризиком
для захисту
професійних прав**

с. 4

**Аналітичний
огляд
окремих рішень,
ухвалених ЄСПЛ
протягом січня
2018 року**

с. 40

**Адвокати-ювіляри
2017 року:
постаті,
що увійшли
в історію**

с. 57

Цивільні справи

О. Розгон

Аліменти на дитину: деякі аспекти стягнення
у світлі останніх змін 33

Практика ЄСПЛ

О. Дроздов, О. Дроздова

Аналітичний огляд окремих рішень,
ухвалених ЄСПЛ протягом січня 2018 року 40

Судова практика

Огляд судової практики Верховного Суду 48

Історія адвокатури

І. Василик

Адвокати-ювіляри 2017 року: постаті,
що увійшли в історію 57

Зразки документів

Клопотання про розгляд справи за правилами
спрощеного позовного провадження 64

Головний редактор

Ізовітова Л. П.

Редактор

Ковтун М. С.

Загальний дизайн

Гладченко Ю. О.

Відповідальний випускаючий

Олійник Е. М.

Реєстраційне свідоцтво:

серія KB № 20370-10170P

Видавець

ТОВ «Видавничий будинок
«Фактор»

Редакція:

вул. Сумська, 106а,
м. Харків, 61002, Україна
тел.: (057) 76-500-76
e-mail: mskovtyn@gmail.com
www.id.factor.ua

Віддруковано

згідно з наданим
оригінал-макетом
у друкарні «Фактор-Друк»,
вул. Саратовська, 51,
м. Харків, 61030, Україна
тел.: (057) 717-53-55

Номер замовлення

2890

Загальний тираж видання

4300 екз.

Передплатний індекс: 86385**Періодичність виходу**

раз на місяць

Дата виходу

16.04.2018 р.

© ТОВ «Видавничий будинок «Фактор»,
2018.

Усі права на публікації захищені.
Відтворення та поширення
(розповсюдження) у будь-який спосіб
творів (окремих частин творів),
розміщених у бюлетені «Вісник
Національної асоціації адвокатів
України», допускається лише
за дозволом Національної асоціації
адвокатів України. При відтворенні
матеріалів, що містяться у бюлетені
«Вісник Національної асоціації адвокатів
України», посилання на видання
і вказівка імені (псевдоніма) автора
твору обов'язкові.